

Ωρίμανση και Δυναμική Ομάδας - Συμβολή στην Συμβουλευτική Νέων (Δρ. Μαρία Θεοδωράτου - Μπέκου)

Categories : [BIBΛΙΑ](#)

Date : 18 Σεπτεμβρίου, 2006

Στην αρχή του καλοκαιριού (6/6/2006), στην Πάτρα, παρουσιάστηκε το βιβλίο της **Δρ. Μαρίας Θεοδωράτου - Μπέκου**, κλινικής ψυχολόγου και επιστημονικής συνεργάτιδος της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας με τίτλο:

"Ωρίμανση και Δυναμική της Ομάδας. Συμβολή στη Συμβουλευτική Νέων"

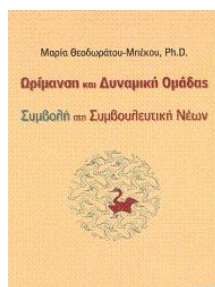
Κατά την παρουσίαση μίλησαν για το βιβλίο:

ο **Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεος,**

ο κ. **Ηρακλής Καλλέργης**, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Πάτρας,

ο **Δρ. Ιωάννης Δρίτσας**, Κλινικός κοινωνικός λειτουργός, Επίκ. Καθηγητής Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας,

και ο κ. **Πέτρος Ψωμάς**, Καθηγητής Πληροφορικής και Μάρκετινγκ, διδάσκων στο Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας.

(Εκδόσεις Rosili)

Λίγα λόγια για την συγγραφέα:

Η Μαρία Θεοδωράτου-Μπέκου είναι κλινική ψυχολόγος, κάτοχος D.E.S.S. και αριστούχος διδάκτωρ του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η έρευνα της και η παρέμβαση -συμβουλευτική ομάδα - έχει πραγματοποιηθεί σε σπουδαστές του Τ.Ε.Ι. Πάτρας.

Από το 1994 διδάσκει στο Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας, στα τμήματα Κοινωνικής Εργασίας και Λογοθεραπείας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας.

Έχει συμμετάσχει σε συνέδρια, διεθνή και πανελλήνια, με 30 ανακοινώσεις.

Έχει δημοσιεύσει επιστημονικές εργασίες σε περιοδικά με σύστημα κριτών, όπως ο 'Παιδαγωγικός Λόγος', 'Νοσηλευτική' και επιστημονικά περιοδικά με κύρος όπως η 'Κοινωνική Εργασία' και το γερμανικό περιοδικό 'Unser Weg'.

Τα επιστημονικά της ενδιαφέροντα και οι εργασίες της επικεντρώνονται σε θέματα συμβουλευτικής, όπως η συμβουλευτική ομάδα, η σχέση εκπαιδευτικού ή/ και ψυχολόγου με τους μαθητές και ιδιαίτερα τους εφήβους. η ψυχολογική ωριμότητα, οι στρατηγικές διαχείρισης και η αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων της ζωής.

Έχει εργαστεί ιδιωτικά για αρκετά χρόνια ως κλινική ψυχολόγος.

Είναι έγγαμος και μητέρα δύο παιδιών.

Πρόλογος του βιβλίου:

Η συμβουλευτική των νέων, γενικότερα, είναι μια αναγκαιότητα και γίνονται προσπάθειες και στον ελλαδικό χώρο τα τελευταία χρόνια να αντιμετωπιστούν οι ποικίλες δυσκολίες των νεαρών ατόμων, και ιδίως των φοιτητών (Μαλικιώση-Λοίζου, 1993, 2001, Κοσμόπουλος, 1994, Καλαντζή και συνεργάτες, 1996, Λεβεντίδου, 1997, Kalantzi και συνεργάτες, 1997). Θεώρησα, λοιπόν, πολύ σημαντικό ότι θα έπρεπε να δοθεί η δυνατότητα αυτή και στους σπουδαστές του Τ.Ε.Ι., έτσι ώστε μέσα από τη συμμετοχή σε ένα 'σεμινάριο ευαισθητοποίησης' να διερευνήσουν τον εαυτό τους και να αντιμετωπίσουν τα συναισθήματά τους και τη στάση τους με ειλικρίνεια και σε βάθος. Η δυνατότητα αυτή είναι θεμελιώδους σημασίας ιδιαίτερα για τους νέους, όπως υποστηρίζει άλλωστε και η Salzberger-Wittenberg, (1983, 1996).

Ως εκπαιδευτικός στο Τ.Ε.Ι. Πάτρας, ερχόμενη σ' επαφή καθημερινά με σπουδαστές ηλικίας 18-25 ετών περίπου, είχα την ευκαιρία όχι μόνο να συζητήσω μαζί τους και να αντιληφθώ τα ποικίλα προβλήματά τους, αλλά και να παρατηρήσω τη συμπεριφορά τους και τις αλληλεπιδράσεις τους, και να μπορώ έτσι να έχω μια εικόνα για τις ανάγκες, τις έννοιες και τον καθημερινό πολυεπίπεδο αγώνα τους. Μπορεί ο ρόλος μου να ήταν εκπαιδευτικός, αλλά οι περισσότεροι σπουδαστές έβλεπαν σε μένα την ψυχολόγο που θα μπορούσε να τους κατανοήσει καλύτερα και στην οποία θα μπορούσαν να εμπιστευτούν ενίοτε κάποια θέματά τους. Έτσι, όχι σπάνια μου είχαν εκδηλώσει την ανάγκη τους να μπορούν να μιλούν για τα ποικίλα θέματά τους σε κάποιον ειδικό. Επίσης, πολλοί από αυτούς μου είχαν εκδηλώσει το παράπονο για την ανυπαρξία συμβουλευτικού κέντρου για τους σπουδαστές του Τ.Ε.Ι.

Έτσι, δημιουργήθηκε η ιδέα να γίνει μια παρέμβαση/ συμβουλευτική ομάδα που να έχει ως στόχο τη βελτίωση της ψυχολογικής ωριμότητας των ατόμων που θα συμμετείχαν σ' αυτή και παράλληλα την ψυχολογική τους στήριξη. Δευτερογενώς, υπέθεσα ότι τα άτομα αυτά, έχοντας κάνει περισσότερα, βήματα προς την ψυχολογική ωριμότητα σε σχέση με άλλα συνομήλικά τους άτομα, που δε θα συμμετείχαν στην παρέμβαση, θα μπορούσαν να προσαρμοστούν καλύτερα και να χρησιμοποιήσουν πιο λειτουργικές και αποτελεσματικές στρατηγικές στη διαχείριση των διαφόρων δυσκολιών της ζωής. Επελέγη ο χώρος της ομάδας, γιατί «η διαδικασία της ομάδας εδραιώνεται στο συναισθηματικό σύστημα» (Kerr & Bowen, 1988, σ.63) και έτσι - μεταξύ άλλων - οι αλληλεπιδράσεις που θα αναπτύσσονταν μεταξύ των μελών της, καθώς και τα χαρακτηριστικά του επιπέδου διαφοροποίησής τους θα ήταν παρατηρήσιμα.

Η βελτίωση του επιπέδου της ψυχολογικής ωριμότητας συντελείται κατά τη διάρκεια όλης της ζωής και είναι μια διαδικασία μακροπρόθεσμη (Bowen, 1978, Kerr, 1996), αλλά στη διάρκεια της εφηβικής ηλικίας και της πρώτης νεότητας συντελούνται καθοριστικές αλλαγές.

Επομένως, **στόχος** αυτού του βιβλίου είναι να μελετηθεί αν η συμβουλευτική ομάδα μπορεί να βελτιώσει το επίπεδο της ψυχολογικής ωριμότητας των ατόμων που θα συμμετάσχουν σ' αυτή και αν η υποτιθέμενη αυτή βελτίωση επιδράσει θετικά

ή όχι στις στρατηγικές διαχείρισης που τα άτομα αυτά θα επιλέξουν.

Είναι βέβαια γεγονός ότι το ερώτημα κατά πόσο είναι εφικτή η αλλαγή μας απασχόλησε αρκετά καθ' όλη τη διάρκεια αυτής της 'έρευνας-δράσης'. Δεδομένου ότι υπάρχει η άποψη πως ο τρόπος με τον οποίο βλέπουμε την πραγματικότητα και τον κοινωνικό κόσμο επηρεάζεται από 'εργασιακά μοντέλα' που διαμορφώνονται κυρίως κατά την παιδική ηλικία (Bowlby, 1973, 1988, Mallinckrodt, 1995), δεν είναι εύκολο να επέλθουν μεγάλες αλλαγές στον ψυχισμό του ατόμου. Επιπλέον, φαίνεται ότι κάθε αλλαγή συνεπάγεται αναταραχή και πόνο διαφόρων διαβαθμίσεων, όπως σημειώνει ο Rogers (1970), ο κορυφαίος συντονιστής των 'ομάδων συνάντησης' και αυτογνωσίας. Με την επίγνωση των δυσκολιών και των περιορισμών αυτών, θέσαμε ως στόχο της συμβουλευτικής μας παρέμβασης την - έστω και ελάχιστη - τροποποίηση των στάσεων των συμμετεχόντων με απώτερο σκοπό την πιο ώριμη και λειτουργική θεώρηση και αντιμετώπιση της ζωής τους.

Θεωρήθηκε σημαντικό η παρέμβαση να λάβει χώρα σε ομαδικό πλαίσιο, καθώς η ομάδα έχει ιδιαίτερη επίδραση στα μέλη της και οι ομαδικές αλληλεπιδράσεις όχι σπάνια συμβάλλουν σε ένα σημαντικό αποτέλεσμα (Corey & Corey, 1977). Ο χώρος της ομάδας κρίθηκε ως ο πλέον ιδανικός, καθώς μέσα από τις ποικίλες ενδοομαδικές διαδικασίες θα μπορούσαν τα άτομα να αισθανθούν άνετα και να αυτοαποκαλυφθούν. Η αξία της δυναμικής της ομάδας έχει τονιστεί και περιγραφεί από πολλούς ειδικούς διαφορετικών θεωρητικών και ψυχοθεραπευτικών κατευθύνσεων.

Ο όρος της "ψυχολογικής ωριμότητας" είναι μια έννοια που έχουν ερευνήσει πολλοί ψυχολόγοι, όπως για παράδειγμα ο Winnicott, η Mahler και ο Stern. Ο ορισμός, ωστόσο, που έχω επιλέξει και πάνω στον οποίο βασίζεται κυρίως η έρευνα της διατριβής μου και το βιβλίο αυτό, προέρχεται από τη θεωρία του M. Bowen, ψυχιάτρου, οικογενειακού θεραπευτή, ο οποίος ανέπτυξε τη θεωρία των οικογενειακών συστημάτων ("Family Systems Theory"). Ο Bowen υποστηρίζει ότι η ψυχολογική ωριμότητα είναι ταυτόσημη με τον όρο "διαφοροποίηση εαυτού" (Bowen, 1976, 1978), με τον οποίο δηλώνει τη μέση ικανότητα ενός προσώπου να διατηρεί και με ποιο τρόπο τη διανοητική και συναισθηματική λειτουργία του σαφώς ορισμένες και ευκρινείς.

Ο τρόπος με τον οποίο το άτομο προσανατολίζεται και οργανώνει την αναπαράσταση και την αξία του εαυτού του έχει καθοριστική επίδραση στις αντιδράσεις του, στην τακτική με την οποία αντιμετωπίζει τις δύσκολες καταστάσεις και στην επεξεργασία των σχεδίων του (Tap, 1986).

Σύμφωνα με τον M. Bowen, "τα άτομα των οποίων η διανοητική λειτουργία μπορεί να κρατήσει μια σχετική αυτονομία σε πιεστικές για τον ψυχισμό περιόδους (δηλαδή είναι σχετικά διαφοροποιημένα) είναι πιο ευέλικτα, πιο ευπροσάρμοστα, και πιο ανεπηρέαστα από τα συναισθήματα (για παράδειγμα άγχους, κατάθλιψης) των άλλων. Αντεπεξέρχονται καλύτερα στις δυσκολίες και τα αγχογόνα γεγονότα της ζωής και η ζωή τους είναι πιο επιτυχής γενικότερα" (Bowen, 1978, σ. 65). Με αυτό το σκεπτικό πιστεύουμε ότι μπορούν να συσχετιστούν οι δυο έννοιες της ψυχολογικής

ωριμότητας και των στρατηγικών διαχείρισης, αλλά και τα δυο θεωρητικά μοντέλα, έστω και αν προέρχονται από διαφορετικά παραδείγματα και διαφορετικούς χώρους και **να μελετηθεί η επίδραση της ομάδας στην ωρίμανση και στην επιλογή στρατηγικών διαχείρισης δυσκολιών της ζωής.**

Έτσι, κατά τη διάρκεια αυτού του βιβλίου, αφού αναλυθούν οι όροι της ψυχολογικής ωριμότητας και της διαχείρισης δυσκολιών, ιδιαίτερα κατά την περίοδο της εφηβείας, (κεφάλαιο 1), θα παρουσιαστεί αναλυτικά η μεθοδολογία της έρευνας - δράσης και ο σχεδιασμός της συμβουλευτικής παρέμβαση (κεφάλαιο 2), η παρουσίαση της διεργασίας και της δυναμικής της ομάδας, όπως αυτή απορρέει από την αναλυτική παρουσίαση των συνεδριών της παρέμβασης, τα ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα που συλλέξαμε κατά τη διάρκεια της έρευνας (κεφάλαιο 3) και, τέλος, τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την έρευνα αυτή και η ανάδειξη του θετικού ρόλου των σχέσεων και των αλληλεπιδράσεων που αναπτύσσονται μέσω της δυναμικής της ομάδας στην ψυχολογική ωρίμανση των μελών της ομάδας.

Ελπίζουμε ότι αυτή η έκδοση θα προσφέρει τη δυνατότητα καταρχάς της παρουσίασης εννοιών και μοντέλων που προέρχονται από το διεθνή χώρο των επιστημών της ψυχολογίας και της συμβουλευτικής. Στη συνέχεια θα δοθεί η δυνατότητα παρουσίασης της έρευνάς και της συμβουλευτικής μας παρέμβασης που έλαβε χώρο στο Τ.Ε.Ι. Πάτρας. **Η έκδοση αυτή απευθύνεται** σε επαγγελματίες που έχουν σχέση με τη συμβουλευτική και την ψυχική υγεία των εφήβων και των νέων γενικότερα, σε εκπαιδευτικούς που εργάζονται με ομάδες στα πλαίσια της σχολικής τάξης και σε συντονιστές ομάδων. Γενικότερα σε ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, παιδαγωγούς. Επίσης, σε φοιτητές πανεπιστημιακών τμημάτων και φοιτητές Α.Τ.Ε.Ι.

Τέλος, το βιβλίο αυτό απευθύνεται σε κάθε άνθρωπο που θα ήθελε να εμβαθύνει σε ορισμένα θέματα και να γνωρίσει καλύτερα τον εαυτό του, να βελτιώσει τις διαπροσωπικές του σχέσεις, να ανακαλύψει την ξεχασμένη, αλλά ευεργετική επίδραση της ομάδας στην προσωπική του ζωή και να αντιμετωπίσει αποτελεσματικότερα τις αντιξοότητες στο δύσκολο και συνάμα ωραίο ταξίδι της ζωής.

Βιβλιοπαρουσίαση από την Μαίρη Χαραλάμπους, Καθηγήτρια Κοινωνικής Εργασίας Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας:

Πιστεύω ότι αυτό το βιβλίο, το οποίο αποτελεί δημοσίευση της διδακτορικής διατριβής της Μαρίας Θεοδωράτου, συνιστά μια σημαντική συμβολή στον τομέα της συμβουλευτικής σε ομάδες νέων και διερευνά τις επιδράσεις που μπορεί να έχει η ομάδα στην ωρίμανση των μελών της. Επιπρόσθετα δε, ερευνά τις επιδράσεις της δυναμικής της ομάδας στην απόκτηση δεξιοτήτων για την αντιμετώπιση των

διαφόρων περιστάσεων της ζωής.

Σε όλα τα εξελικτικά στάδια ανάπτυξης κάθε άνθρωπος έχει να διαπραγματευθεί σημαντικά θέματα, που σχετίζονται με το ποιος είναι και το τοποθετεί τον εαυτό του μέσα στον κόσμο. Στο τέλος της εφηβείας και στα πρώτα χρόνια της νεότητας ως κυρίαρχο έρχεται το θέμα της προσωπικής αυτονομίας από την οικογένεια και τη χάραξη της ατομικής πορείας σε βασικούς τομείς της ζωής, όπως είναι το επάγγελμα, οι σχέσεις, οι υπαρξιακές αναζητήσεις και γενικότερα η αναζήτηση ταυτότητας, μας επισημαίνει η Μαρία Θεοδωράτου.

Πρόκειται για μια περίοδο ιδιαίτερα πιεστική για τον ψυχισμό και απαιτεί από τους νέους θάρρος, σθένος, ενέργεια, ανοχή στην αμφιθυμία και προθυμία να 'διακινδυνεύσουν'. Σημαντικές αλλαγές, που συντελούνται με ήπιο, έντονο ή και δραματικό τρόπο σε αυτά τα χρόνια και χαρακτηρίζονται τόσο από 'απώλειες', όσο και από κατακτήσεις. Οι επιλογές αυτής της περιόδου επηρεάζουν ιδιαίτερα τις μετέπειτα εξελίξεις στη ζωή των ανθρώπων.

Η Μαρία Θεοδωράτου έχοντας εργαστεί για πολλά χρόνια στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της συμβουλευτικής, γνώστης των προβλημάτων και των αναγκών των νέων, αποφάσισε να μελετήσει πώς η δυναμική, δηλαδή οι αλληλεπιδράσεις που συντελούνται μέσα στην ομάδα, μπορεί να γίνει κύριο μέσο στην πορεία ωρίμανσης. Μελετά επίσης, πώς οι σχέσεις μέσα στην ομάδα, όπως διαμορφώνονται ως αποτέλεσμα των αλληλεπιδράσεων, μπορούν να επηρεάσουν κάποιον καθοριστικά, όταν αυτός δοκιμάζει να γνωρίσει τον εαυτό του και επιδιώκει να αναπτύξει στάσεις και συμπεριφορές που θα τον βοηθήσουν στη γενικότερη προσαρμογή του στο δύσκολο και ωραίο ταξίδι της ζωής.

Διαβάζοντας το έργο της συναδέλφου μου εκτιμώ ότι έχουμε στα χέρια μας ένα βιβλίο που εμπλουτίζει την ελληνική βιβλιογραφία, η οποία τα τελευταία χρόνια αρχίζει να τροφοδοτεί το χώρο της συμβουλευτικής. Ένα βιβλίο που είναι χρήσιμο να διαβαστεί από τους νέους και από τους επαγγελματίες της εκπαίδευσης και των χώρων της συμβουλευτικής, ψυχικής υγείας και κοινωνικής εργασίας. Οι έννοιες που αναπτύσσονται στο συγκεκριμένο σύγγραμμα μπορούν να δώσουν την ευκαιρία στους αναγνώστες να εμβαθύνουν σε γνωστικό επίπεδο, αλλά και να αποκομίσουν

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

όφελος και σε προσωπικό επίπεδο.

Χαιρόμαστε το εγχείρημα της Μαρίας Θεοδωράτου και περιμένουμε κι άλλα...